

ZÁVIDNÍK

Čo už s nami starými? My, keď sa rozbieme, tak je z nás len odpad. Zato vy, mladí, ste v recyklácii oveľa lepší. Zničíte sa rovnako ako my, ale na druhý deň akoby ste boli noví, vyplavení z čističky odpadových vôd. A to vám veľmi závidíme.

Závidíme vám aj to, že vy si odohráte predstavenie, pretrpíte (alebo si užijete) rozbor a potom vám ostáva vykonať networking, po slovensky rozumej spoločenskú príchniapku. My sme tu prevažne pracovne. Nie, že by sme sa vyhybali networkingu, to pozor, to my networkujeme prvú ligu, ale prv musí byť coworking. A aj potom. Working po networkingu bolí.

Veľmi vám závidíme aj internát. Nie, že by naše ubytovanie nebolo lepšie, krajšie, či pohodlnejšie. Ale je to ubytovanie, kde sa bezostyšne spí. A to každý osve. Ak u nás niekto vzdychá, tak len od bolesti. Nikdy od rozkoše.

Skrátka, máte to lepšie, vy mladí. Závidíme – ale prajeme z celého srdca. Tak hádam sa vidíme o rok. Vy krásni a mladí, my o rok starší a závistlivejší.

Už teraz sa nevieme dočkať.

SAMO A GABO

P.S.: Mier a láska, šedina a vráska.

Ohnivá reportáž

PROBLÉMY KTORÉ BOLI VYRIEŠENÉ POČAS NOCI:

Manažment skupín s počtom členov 60 a menej. Nie nutne divadelných. Ďakujem Mirotovi, Ondrejovi, všetkým partizánskym dedinám. Riešenie: skupinové Facebook™ správy.

Skupinové fotografie s centrálnym prvkom „vedátor Karol“ v nepriaznivých svetelných podmienkach. Riešenie: vymeniť fotografa za takého, ktorý povie: „Však sa mi postav tu na svetlo.“

Absencia ribezľového džúsu, tekutín a sacharidov. Riešenie: Čierna Perla.

Interaktívny graf rozloženia východnej časti republiky (za Popradom). Riešenie: Spišská Nová Ves je východ hlboký, všetko za ňou je východ ďaleký.

Ako zahrať všetky hudobné štýly, vrátane reklamy, za sebou. Riešenie: Cez bolesť. Nevnímať bránenie sa vkusu a rozumu. Keď sa píla zlomí, môžeš predsa tlačiť na dva kusy píly.

Ako mať ako šéfredaktor človek bianko šek na akékoľvek vyjadrenia a zároveň byť v bezpečí pred ich logickými implikáciami. Riešenie: Veta: „Ja veci myslím inak ako ich

hovorím!“

Aký je lingvistický opak výrazu „alabastrový“. Riešenie: Pre účel trópu je vhodný ebenový.

Nedostatok českých účastníkov na FEDIME. Riešenie: Pani Jarmila B. A jej zverenkyne. Dařilo se jim hovořit plynne československy.

Zapamätať si mená 70 nových ľudí za sebou. Riešenie: Všetky slečny sú Lucie, všetci páni sú Petrovia.

Časový harmonogram FEDIMu tak, aby každý všetko stíhal. Súborny pripraviť a zahrať, diváci pozrieť a vychutnať, porota komentovať a redakcia všetko z toho. Riešenie: z FEDIMu urobiť menší šestnásťdňový festival, každý deň jedno predstavenie.

PROBLÉMY KTORÉ NEBOLI VYRIEŠENÉ POČAS NOCI:

Čo znamená slovo „liknavý“.

Ako naraz sedieť pri ohni, v teple ale nie v dyme, súčasne tancovať, bufetovať, rozprávať sa, počúvať cudzie rozhovory, nainštalovať adblock a spať osem hodín za noc.

VIKTOR VEREŠ

foto: Peter Zakuťanský

ZA POKUS TO STOJÍ

na motívy J. D. Salinger – Ondrej Böhm, Miroslav Kuttner – Šešť Pé – Partizánske

SALINGER AKO STVORENÝ PRE DIVADLO MLADÝCH?

Americký autor Jerome David Salinger nie je v divadle mladých žiadnou novinkou. Súbor ŠEŠŤ PÉ už v minulosti siahol po jeho kultovom románe Kto chytá v žite, ktorý patrí k základnej čitateľskej výbave každého rebelujúceho adolescenta. Možno aj úspech inscenácie ich priviedol k recyklácii salingerovských inšpirácií.

Tentokrát oprášili jeho menej známe prózy – ťažiskovou predlohou inscenácie je novela Franny a Zoey (zhodou okolností najobľúbenejšia kniha postpubertálneho obdobia autorky tohto článku), v ktorej Salinger širšie rozvinul osudy postáv rodiny Glassovcov. Tie sa objavujú v jeho tvorbe opakovane (recyklácia v tvorbe sa nazýva autorský rukopis). Napríklad aj v niektorých z jeho Deviatich poviedok, z ktorých dve, Deň ako stvorený pre banánové rybičky a Teddy, Partizánčania tiež (umne) zakomponovali do svojej dramatičácie. V nich naznačili predpríbeh jednej z postáv, mŕtveho najstaršieho brata Seymoura, ktorého duch je stále prítomný v rodine ako morálna a intelektuálna autorita. Ústrednými postavami inscenácie sú okrem neho ďalší dvaja nadpriemerne inteligentní Glassovci (zo siedmich detí, ktoré sa v rôznych obmenách objavujú v glassovskom cykle). Vysokoškolská Franny a jej o päť rokov starší brat Zoey svojimi postojmi stoja v kontraste so spoločnosťou – povrchnou, konzumnou, pokryteckou a plnou egoistov.

Salinger – ktorý sa svojho času sám stiahol do ústrania a izoloval sa od spoločnosti – tu prináša preňho príznačné exis-

tenciálne úvahy mladého človeka v konfrontácii s frustrujúcim okolitým svetom. V dramatičácii Ondreja Böhma a Miroslava Kuttnera rezonujú témy ako davová psychóza, spoločenský tlak, intelektuálne elitárstvo, pokrytectvo, akademizmus, egocentrizmus, povrchnosť, materializmus či honba za úspechom v protiklade s múdrosťou, autenticitou, ľudskosťou. Spoločným menovateľom je obmedzenosť myslenia, ktoré deťom vštepuje už rodina či školský systém – konformnosť, podriaďovanie sa pravidlám, domnelá „normálnosť“ stojí v kontraste s osvietenou múdrosťou, kritickým myslením „mimo škatuliek“, schopnosťou zaujať vlastný názor.

Rôzne póly filozofickej dišputy o týchto témach prezentuje každý z dvojice súrodencov. Zhnusená Franny po vzore Seymoura nevidí zmysel žiť v societe, ktorú tvoria samí Campbellovci – na prospech a úspech zameraná elita, chválenkárka a normatívna, ktorá sa bezbreho zabáva na dekadentných večierkoch, bezducho popíja a myslí a robí všetko tak, ako sa očakáva. Zoey jej naproti tomu pripomína Seymourovo podobenstvo o tučnej panej, ktoré poukazuje na to, že výnimky existujú – výnimočné je v tomto prípade práve to obyčajné, ľudské, autentické. „Na svete sú aj pekné veci,“ hovorí Zoey skeptickej a sklamanej sestre.

Devízou inscenácie sú herecké výkony predstaviteľov trojice geniálnych detí Glassovskej rodiny (Lenka Nosková,

Miroslav Kuttner a Filip Ďuriš), ktorí dokázali obsiahnuť filozofickú hĺbku stoicizmu týchto postáv. Naproti tomu karikatúrne prehnane postavy Franniných priateľov (Lane a jeho spolužiaci) či rodičov Bessie a Lesa sú až príliš zjednodušené ilustratívnym preháňaním a nadmernou expresivitou. Inde zase rušia technicko-formálne detaily – ohlušujúca hudba, zbytočne zdĺhavé (a miestami i úplne zbytočné) prestavby scény, ktoré narušujú rytmus inscenácie, či playback v show Chytrá hlavička, v ktorej všetky Glassovské deti v minulosti vystupovali. Duplicitným prvkom v inscenácii je odhalenie Seymourovho hrobu – jeho vplyv a posmrtná prítomnosť v rodine je už predtým dostatočne akcentovaná. Nepatričný pátos zároveň do inscenácie vnaša úplný záver, v ktorom sa Zoey snaží Franny „ukázať svet“, otvoriť okno, za ktorým defilujú postavy z príbehu. Tento moment je významovo nejasný (pohľad na svet v jeho úplnosti, ktorý však Franny dobre pozná) a zároveň ho podporuje chrámový hudobný motív, ktorý v danej situácii spôsobuje istý emočný tlak na diváka. Napriek tomu sa však podarilo Partizánčanom otvoriť tému, ktorá je v súčasnosti nanajvýš aktuálna – že stojí za pokus myslieť a konať inak, pretože to je motorom spoločenskej zmeny, ako napríklad dokazujú dnes mladí ľudia na Slovensku i po celom svete.

MARTINA MAŠLÁROVÁ

ROZHOVOR S CHRÁNENÝMI DRUHMI

Prvýkrát sa mi stalo, že po predstavení bežia herečky ku mne. S nadšením ich zastavujem a tasím diktafón. Zaznamenávam prvú zvukovú stopu soboty: „Uhni, chceme cikať“.

Môj druhý pokus dopadol úspešnejšie. Lenka Nosková si ako bojovú podporu prináša Miroslava Kuttnera. Strieľam bez miernia: „Koľko banánov padne za obeť celému predstaveniu?“ Lenka sa cez slzy pousmeje, celkom ju chápem. Po dohraní existenčnej drámy človek nemyslí na banány. „Trináť až pätnásť na jedno predstavenie, plus pomaranče a jablká.“ štatisticky odpovedá Miroslav. Protestujem, mrhanie toľkým ovocím? Obaja ma urýchlene zahriaknu. „Šešť Pé jedlom neplytvá! Skoro vždy ich zjeme, je to dôležitý zdroj minerálov pred večerným posedením!“ Asi po večeroch športujú.

Na plytvaní jedla ich nenachytám. Topiaci sa slamky chytá, rozhodnem sa teda útočiť uhlíkovou stopou v atmosfére. Pýtam sa, koľko výbavy so sebou vláčia a tým zvyšujú svoju

spotrebu nafty. Miroslav sa škrabe za uchom a s prižmúrenými očami priznáva „Sú to veľké veci, to je pravda. Stoly a tak. Asi 500 kíl.“

Lenka rozumne odvádza pozornosť späť ku predstaveniu. „Myslím si, že napriek technickým problémom z toho máme dobrý pocit. My si to užívame.“

Žiadam nejakú pikošku, ako správny bulvárny novinár. Miroslav priznáva: „Napriek tomu že to hráme štvrtýkrát, meníme veci na poslednú chvíľu.“

Uprimne, čakal som niečo pikantnejšie.

LICKTOR ZVEREŠ

ŠUMIENKY

Vladimír Mores – Vladimír Mores – Teatro in vitro – Žilina

Keď sú šumienky v presile

Medzi porotcami sa strhla hádka, roztržka, možno až bitka. Iba nikto nikoho nebil. Vojnu o interpretáciu použitých hereckých prostriedkov ani nikto nevyhral. Dámska strana konfliktu (ako inak, v presile) až do konca sporu držala líniu názoru, že Patrik predstavuje špecifický typ muža, ktorý trpí možno až nejakou psychickou poruchou. Pánske zoskupenie bojovalo za interpretáciu, v ktorej je Patrik symbolom mužského vnútra trpiaceho akurát tak chronickým nedostatkom dámskeho záujmu. Ja som muž.

Šumienky sú ženy, ktoré priťahujú Patrika. Patrik je hlavný hrdina inscenácie od Divadla in Vitro zo Žiliny. Rozpor medzi porotcami zapríčinil spôsob, akým Dávid Smolka túto postavu hral. Naliehavým dôrazom na každé slovo a vynechávaním akýchkoľvek zbytočných emócií totiž spôsobil, že porotcovia sa nedokázali zhodnúť, či Patrik trpí len tak, lebo je osamelým mladým mužom, alebo má na to aj inú povahovú či rovno medicínsku príčinu (napríklad autizmus či Aspergerov syndróm). Nezhodli sme sa.

Bez ohľadu na absenciu zhody, všetci po-

rotcovia sa zhodli, že Dávid Smolka hrá skladníka Patrika veľmi presvedčivo. Ani raz nezávala a udržal náročnú naliehavosť v reči aj vo výraze. Jeho nástojčivosť bola dokonca natoľko dôsledná, že (teraz píšem iba za seba) mi miestami veľmi dobre padlo, keď sa intenzita hlasu zmenila v šepot. Bolo to presne dvakrát. Čo je asi o dvakrát menej, než som chcel.

Keďže som jedným z členov tábora „je to o mladom mužovi, ktorý iba nevie oslovit ženy“, inscenáciu by podľa mňa obohatilo ob-

časné zvolnenie tempa či zmena dikcie. Niektoré myšlienky či celé časti uvažovania by sa tak dali zvýrazniť a oddeliť od zvyšku. A keďže je autorský text vystavaný naozaj kvalitne, je naozaj čo vybrať a zvýrazniť. Je možné, že ak by autori niektoré časti uvažovania trpiaceho mladého muža (Werthera?) vyzdvihli, nemuselo medzi porotcami vôbec dojsť ku konfliktu, ženy aj muži by žili v harmónii a nikto by nebol v presile.

MATEJ MOŠKO

ROZHOVOR S CHRÁNENÝMI DRUHMI

Herca Dávida Smolku nachádzam v náručí šumienky (slečny). No a keby len jednej veď pred ním je normálne celý rad. Tak sa doňho postavím a čakám. Dávid sa postupne venuje každej jednej šumienke a s úsmevom na tvári odpovedá na ich otázky. Po pätnástich minútach čakania prišiel rad konečne aj na mňa: „V predstavení stvárňuješ postavu skladníka, ktorý chce byť hercom, aby na to mohol baliť šumienky. Je pravda, že baby letia na hercov?“ Dávid mi odpovedá z úsmevom, ako keby som bol jedna z jeho šumienok: „Áno dievčatá za mnou dobehnú po každom predstavení. Aj keď je pravda, že vždy sú to tie isté, pretože sú to baby od náš súboru.“ (smiech)

Prekvapuje ma, ako mlado Dávid vyzerá, pretože postava, ktorú hrá, má podľa môjho odhadu tak 35 rokov a ja som mu to veľmi veril. Pýtam sa ho teda: „Príbeh Patrika asi nie je tvojou osobnou výpoveďou všakže?“

Patrik odpovedá: „Nie, nie je, ale postava Patrika je inšpirovaná reálnym človekom.

Jeho životný príbeh sa môjmu učiteľovi zo ZUŠky Vladimírovi Moresovi páčil tak, že sa ho rozhodol premeniť na monodrámu a aj ho zrežirovať. Chcel by som sa mu touto cestou veľmi pekne poďakovať za to, že si so mnou odtrpel všetky individuálne skúšky a individuálne hodiny.“ Dávidovi sa podarilo prekvapiť ma: „Odrpel?“ pýtam sa. „Na začiatku sme totižto skúšali inscenáciu tvoriť tak, že mi režisér dal scenár a nechal ma, aby som si postavu vytvoril podľa seba. Všetko čo som vymyslel bolo nanič a tak sme museli nakoniec pristúpiť k tomu, že mi to celé nalinkoval,“ odpovedá Dávid a jedným okom sa už nervózne pozerá za mňa. Nemusím sa obzrieť. Dobre

viem, že už ho to ťahá za ďalšou šumienkou.

Tak posledná otázka, nech ho nezdržujem: „Patrikov príbeh je tragikomický a občas som sa smial cez slzy. A čo ty? Si v živote viac tragéd alebo komik?“ Dávid sa rozosmeje: „Ja nie som moc vtipný človek. Občas však zdrem nejakú kravinu, ktorá vôbec nie je vtipná a práve preto je to nakoniec celé komické.“

Ďakujem za rozhovor a odchádzam. V hlave mi zrazu z ničoho nič zjavia slová piesne od jedného z najväčších bárdov slovenského humoru: „Chcel by som byť taký báči, čo sa všetkým ženám páči. Aby na mňa stáli v rade a bolo by po paráde.“

GABO ŠUMIFČÁK

ZA VEĽKÝM ZOŠITOM

Agota Kristof – Marica Šišková – Drim – Nitra

Nevidím, necítim, nepočujem

Debutový román Agote Kristof - Veľký zošit hovorí o dvoch chlapcoch – dvojčkách, ktoré matka počas vojny odloží na vidiek k svojej matke, so zámerom ochrániť ich pred možným nebezpečenstvom. V tomto momente sú chlapci vytrhnutí zo svojho domova a zasadení do neznámeho prostredia plného krutosti.

Pri spracovaní DS DRIM, vidíme v úvodnom obraze na scéne odhodnených ľudí na smetisku, kde sa kopa odpadu a harabúrd – kopa ničoty mení na niečo. Symbolické stvárnenie niektorých obrazov, nám tak vytvára rôzne konotácie, ktoré sa snažíme postupne rozšifrovať.

Napriek tomu, že postavy vnímame ako skupinu, uvedomujeme si taktiež ich silnú individualitu. Postupne nám začínajú odkryvať už spomínaný príbeh. Uvádza nám ho chlapec, ktorý sám za seba, a s istou dávkou pochopiteľného egocentrizmu, hovorí o sebe ako o jedinom synovi. Atakujúce poznamenanie, že sú to dvaja chlapci, nás a aj chlapca vytrhne z mylnej predstavy, že je v tom sám. Približne od tohto momentu vnímame problém globálne, v rámci celej skupiny, s pres-

hom na našu spoločnosť. Počas plynutia inscenácie sa poznámka zdvojenia/znásobenia opakuje.

V postupnom odkrývaní deja sa dostávame k príchodu k starej mame, od ktorej deti zažívajú neustále odmietanie, psychické a fyzické týranie. Rovnaké správanie dostávajú aj od susedov a iných ľudí z dediny. V začiatkoch sa v spomienkach vracajú k pocitu bezpečia a lásky, ktorú dostávali od matky, no po ďalších výpadoch, sa "Chlapci" rozhodnú zoceľovať prostredníctvom ďalšieho vzájomného ubližovania, vďaka ktorému budú pri ďalších atakoch odolní. Zocelenie ducha. K pozitívnym spomienkam sa už viac nevracajú. Spolu s telesným a psychickým znecitlivením u nich dochádza k istému citovému vyprahnutiu.

Napriek tomu, prichádzajú momenty, kedy sú ešte stále schopní pomáhať ľuďom, ktorí sú na tom rovnako, prípadne horšie.

Z rozprávania nás niekoľkokrát vytrhnú výstupy hercov z postáv, komentujúc prekročené hranice ich predhodnutej hry, ktoré nás nasmerujú hľadať prepojenia s dnešným nastavením sveta. V závere si spoločne potvrdzujú, že sa v znecitlivení a následnej krutosti vyžívajú a nachádzajú tak jediný spôsob ako to všetko prežiť.

Divadelný súbor DRIM nám tak nadhadzuje otázku ľudskej necitlivosti, voči ktorej sme postupom času začali byť odolní. Inscenácia nás tak tragickým záverom snaží naplniť na potrebnú zmenu.

LUCIA LASIČKOVÁ

ROZHOVOR S CHRÁNENÝMI DRUHMI

Poučil som sa z predošlých neúspechov. Po predstavení je potrebné divadelný súbor obklúčiť a vohnať do rohu, ináč sa rozutekajú do šatní, barov, bufetov a záchodov. Za obeť mi padol DS DRIM z Nitry. Ledva doznel potlesk, hrnul som sa na pódium medzi pozostatky scény a obsadenia. Nečakal som však silnú obrannú stratégiu súboru.

Namiesto jednej-dvoch ranených laní súcich na odchyt ma všetci účinkujúci obstúpili a uzavreli v kruhu. Postapokalyptické trosky stoličiek, vedier a predstavenia vymedzili bojovú zónu, uprostred ktorej z nevýhodnej pozície strieľam otázku, aké bolo predstavenie z ich strany. „Á, v pohode, zmiešané, ale dobre“ ozýva sa kanonáda všetkých naraz. Predpokladám že minimálne jeden z nich bol Samuel, za podpory Majcherovej.

V taktickom ústupe mi bránia okrem ľudí aj zvyšky gitary, rozbitá sada stoličiek a obranný

val kartónových krabíc. Poznamenám, že vojnové drámy nešetria prírodu. To bola chyba. Sedem hlasov zručne ako jeden: „To už je recyklované! Žiaden nový odpad vytvorený nebol, naopak, všetko bolo upcyklované!“ a vedúci protiútok Filip dodáva „Zobrali sme všetok bordel ZUŠky a dali sme ho do predstavenia“.

Som milo prekvapený, že prostredie

neutrpeľo napriek násilnej povahe inscenácie. Anna ma kruto privádza späť do reality: „Ale utrpeli ľudia.“ Tvári sa vážne. Filip sa zatrasie pri spomienke na nedochutené vločky. Ostatní zazerajú na nerovnomerný povrch pódia. Je naozaj cenou za vojnu, divadlo a ochranu prírody utrpenie?

SEKTOR SEREŠ

PREMENA

Franz Kafka – Štefán Foltán – Modré divadlo – Vráble

KTO JE TÝM OBLUDNÝM HMYZOM?

Sedím na prahu malého bytu Hermana a Júlie Samsových, centrom ktorého je stôl ktorý tam nikdy nebol a ani nebude. Vidím ich syna Gregora Samsu, mladú ženu, ktorý odchádza do svojej izby, za ktorej dverami sa vyzlečie a premení na akýsi obludný hmyz. Táto neprijemná premena poznačí chod celej domácnosti. Ako obludný hmyz sa nemôžete ukázať v práci a zarábať peniaze pre rodinu. Značne to obmedzí ich schopnosť spolu komunikovať. Už na seba nepozerajú tak, ako pred tým. Premenili sa všetci. Tak kto je tým obludným hmyzom?

Na vymedzenom pôdoryse obdĺžnika sa premieňajú piati herci. Lea Galová v úlohe Gregora Samsu sa premení na obludného chrobáka. Štyria ostatní herci (Sara Maďarová, Michaela Čajkovičová, Nikola Paulová, Štefan Mikla)

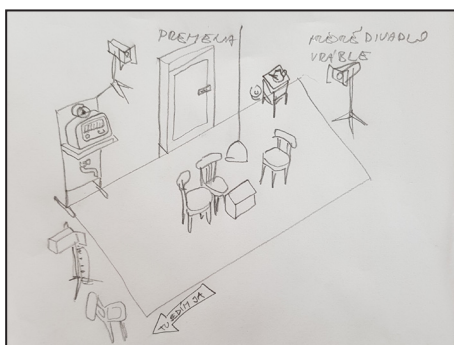
sa premieňajú na všetky postavy – rodinných príslušníkov a epizódnych postáv (inšpektora práce, domovníka), ktoré si medzi sebou striedajú, až sa nakoniec všetci premenia na obludný hmyz. Živých švábov pobežujúcich v makete scény skrytej v akváriu, ktoré bol celú dobu neviditeľným centrom priestoru.

Scénu tvoria štyri biele individualizované stoličky s pevným zasadacím poriadkom, sústredených predvažne okolo neutrálnej čiernej krabice predstavujúcej stôl, ukrývajúcej akvárium s maketou. Dvere s mliečnym sklom, za ktorým vidíme Gregorovu premenu, nasvietené modrým kontrovým svetlom. Sú tak projekčnou plochou na ktorej vzniká výtvarná koláž kombináciou vrhnutého tieňa s obrazom živej herečky. Na susediacej

stene s rádiom, ktoré je nositeľom hudobnej zložky inscenácie, je funkčný vodovodný kohútik. Ten spolu so stolčekom, umiestneným symetricky cez os dverí, plným kuchynského riadu, ovocia a slížikovej polievky, sú zdrojom špiny ktorá počas predstavenia končí na gumenej podlahe.

Hoci som mnohé princípy a ponúknuuté klúče k čítaniu inscenácie prečítal, mnohé ďalšie mi ostali skryté. Tým sa nesnažím diplomaticky pomenovať nezrozumiteľnosť, ale nemotorne pochváliť hĺbku divadelno-výtvarných konštrukcií. Predstavenie Premena alebo divadelný rébus, by si zaslúžil viac zhladnutí a rozhovorov s inscenátormi. Teším sa na pozvanie na ďalšie predstavenie.

TEXT | ILUSTRÁCIA: MIŠO LOŠONSKÝ

ROZHovor S CHRÁnenÝMI DRUHMI

Predomnou stoja dve ustráchané slečny Nika Paulová a Lea Galová, oblečené ešte v divadelných kostýmoch. A keďže sa odtieň ich inscenácie niesol v sivých farbách, vyzeraajú ako také dve šedé myšky.

Pýtam sa ich: „Modré divadlo sa doteraz venovalo inscenáciám pre deti. Prečo ste sa rozhodli transformovať na divadlo mladých práve cez Kafkovú Premenu?“ Odpovedá mi Lea: „Chceli sme si vyskúšať, ako sa robí mládežnícke divadlo a Kafka sa nám zdal ako najťažšia téma. Tak sme si povedali, že ideme do toho (smiech). Myslíme si, že jeho tvorba má stále čo povedať aj dnešnej mládeži.“ Ani neviem odkiaľ nám do rozhovoru odrazu vstupuje tretia šedá myška, konkrétne Miška Čajkovičová: „Detské predstavenia totižto v našom súbore hral trochu iný kolektív. V zložení, v ktorom ste nás videli na javisku hráme spolu iba rok.“ Nečakane obklúčený slečnami sa pýtam ďalej: „Kafku ste si vybrali spoločne?“ Odpovedá mi Lea: „Navrhol nám ho náš

režisér Štefan a my sme súhlasili.“ Ako muž začínam šípiť a konkurenciu a tak sa o nej sanžím dozvedieť viac: „Aha, takže Štefan je váš chlap, váš hrdina, váš vzor,“ pýtam sa. „Ó áno,“ odpovedajú zborovo. „Vo všetkých smeroch,“ dodáva Lea.

V tom momente prechádza okolo Štefan, ktorý sa tvári, že ešte upratuje rekvizity. Mne je však jasné, že mi prišiel ukradnúť „moje“ slečny. A mne neostáva nič iné ako ich za tým starým kocúriskom pustiť. Tak utekajte.

GABO MIŠIFČÁK

TVOR

kolektív – Jarmila Bakusová – IDEa – Prievidza

Cesta z VRCHOLU NEBUDE DLHÁ

Na počiatku nebolo slovo ale otázka. Čo budeme robiť?!! Položili si ju členovia mladučkého súboru, ktorý vznikol pri ZUŠ-ke v Prievidzi len minulý rok. A pretože si ju dlho nevedeli zodpovedať a rozhovory, dohadovania a hádky vraj spôsobili v kolektíve nadštandardné napätie, stala sa táto otázka témou ich inscenácie. Vieme si predstaviť, že pre začínajúci súbor bez veľkých skúseností s prácou na celistvom tvare, môže byť zložitá vybrať si, akou cestou sa uberať, komu vyhovieť, koho uspokojiť a vôbec odhadnúť, na čo vlastne máme, keď za sebou toho ešte veľa nemáme.

Na javisku sme sledovali amatérsky súbor pri procese tvorby svojej inscenácie – od výberu témy, cez overovanie si rôznych divadelných postupov a žánrov. Téma Ako vznikol svet zamotala hlavy všetkým aktérom a pred našimi zrakmi si vyskúšali zinscenovať biblický príbeh o Adamovi a Eve, Darwinovu evolučnú teóriu i teóriu veľkého tresku, to všetko vo viacerých variantoch a dokonca v ich kom-

binácii. Robili si pritom zábavu zo seba, z postupov v amatérskom divadle, ale i kolegov z iných súborov, keď do inscenácie promptne zapracovali odkazy na inscenácie z tohtoročného FEDIMu. Ako výtvarný materiál tvorivo používali kúsky oblečenia, v ktorých prišli ako členovia súboru na skúšku a vystačili si s nimi vo všetkých situáciách. Publikum ich zámerne naivný a prvoplánový inscenačný jazyk pri pracovnom svetle pobavil, mnohí sme si s nostalgiou zaspomínali na svoju stužkovú.

Čo dodať...

Súbor IDEa si zvolil cestu nie ľahkú, ale tú najľahšiu. Chceli sa na nej hlavne zabaviť. Do festníka prezradili, že sa im to v tomto smere podarilo, že ich to veľmi bavilo, a s ľahkosťou sebe vlastnou dodali, že tou inscenáciou vlastne dosiahli svoj vrchol a odtiaľ už pôjdu len dolu kopcom:-). My ich ubezpečujeme, že cesta nadol nebude dlhá :-). Ale ďalej už musia počítať s postupom do hĺbky. Veríme, že sa nezľaknú.

ALENA LELKOVÁ

ROZHOVOR S CHRÁNENÝMI DRUHMI

Divadelný súbor IDEa sa mi nachádzal najlepšie zo všetkých súborov. Kolektívne odignorovali šatne, rozbehli sa pod pódium a vydávali hluk. Keď som opatrne prišiel bližšie ukázalo sa, že je to hluk oslavný. „To je ten, Nový Čas“ vítajú ma, lepšie intro si človek nemôže želať.

Pýtam sa ich teda, prečo toľko kričia. Romana kričí odpoveď: „To bolo najlepšie predstavenie. Zo všetkých. Takže sme splnili to, prečo sme prišli. My sme sem prišli čo?“ Priznávam sa, zmiatla ma. Takto rozhovor nefunguje. Otázky sa tu pýtam ja. Z rozrušenia ma vytrhne mnohohlasné: „ZABAVIŤ SA!“ prenikavými hlasmi Viktórie, Laury a zvyšku dámskej posádky. Kladiem teda otvorenú otázku: „Aký je hlavný odkaz vášho diela?“ Maxim pohodí hrivou a povie „Každý si tam nájde, čo chce“. Aká otázka, taká odpoveď.

Zaujímam sa teda o to kto robí kreatívne rozhodnutia. Osem hlasov naraz: „Jarmilka!“ Jarmilka skromne vysvetľuje: „Nie je pravda, že by ma na niečo potrebovali. Ja som len upratovačka po tomto predstavení. Je pravda, že občas upracem aj text.“

Poukazujem na fakt že sa v predstavení

vyskytli plastové sáčky, ktoré sa v prírode nerozložia. Jarmilini zverenci promptne odpovedajú: „To bol zámer! Ak by si dával pozor, videl by si že tá časť sa venovala zániku existencie a bolo to myslené ako varovanie.

Zachráňme planétu pred plastami!“

Na rozlúčku chválím výber hudby. „One Hour Epic Music Mix Uplifting Motivational Music“ je môj obľúbený interpret.

VEKTOR NEREŠ

Meranie kvality ovzdušia

Moderátor Matej začína rozborový seminár otázkou „Je tu ešte niekto, kto nevie ich mená?“ Porota prijíma svoju slávu s pokorou.

DIVADELNÝ SÚBOR IDEA

Moško: „Krásne ráno tým, ktorí tu nie sú.“

Alena: „Ambícia urobme si kus divadla bola napínava. Dali ste si otázku ktorú by ste nevyriešili na žiadnej úrovni, ale pobavili ste nás. Alibisticky ste si zvolili formu ktorá dovolí všetko a nedali ste nám na výber, muselo sa nám to páčiť. Rovnako ako moja stužková.“

Maša: „Všetko je umenie, takže aj to vaše bolo. Bol to taký song z každého rožku poetickej trošky. Ťažko to hodnotiť, keď si robíte bohapustú srandu. Je to zábavka, keď sa dozabávate tak vo vás cítiť aj nadanie. Tá akože civilnosť je veľmi autentická. Snaha o herectvo je kontrastná.“

Maša: „Škoda že ste nevyužili potenciál vytvoriť niečo zaujímavé skrz konflikt vedy a náboženstva.“

Moško odpovedá Maši: „Ja som naopak chcel iba ten potenciál. Tak to bolo lepšie.“

Pani Jarmila (k vedeckej téme): „To sme sa neodvolávali na veľký tresk, ale na atómy. Je to typ inscenácie ktorá nikdy nebude dokončená. Rovnako ako vesmír.“

Na záver Moško ďakuje: „Najviac oceňujem pasáž, kde hovoríte že stand-up je primitívnosť. Prosím oznámte to Gabrielovi Žifčákovi.“

DIVADLO MLADÝCH ŠEŠŤ PÉ

Moško: „Tak vás vítam, ináč neviem celé meno Salinger.“

Maša: „Vám ten Salinger zachutil. Neviem sa na túto inscenáciu pozrieť okom diváka, lebo poznám tie knihy. Trčí nám herecký výkon oproti stvárneniu troch hlavných postáv.“

Miro Kuttner: „Ďakujem, to bolo zámerne.“

Michal: „Baví ma to ako sa stavia príbeh na príbehu, a na príbehu. Priestor ktorý je vzadu za scénou je záhrobie a sprcha. Škoda

že sa ku nemu nevrátite.“

Maša: „To zelené akvárium je trošku nesúrodé.“

Ondrej: „Ak by som to chcel zmeniť, tak by som sa dostal do toho že nemám priestor. Ten zadok sa dá vsunúť a vysunúť. Ale chceli sme aj niečo pokaziť. Pre nás je to kreslo dôležitejšie ako Zoey.“

Moško: „Tam je kúpeľňa, záhrobie a celý svet. Takže jej vlastne hovorí že sa má umyť alebo zastrelit?“

Michal: „Tú pištoľ na playback nedávajte. Dajte ju naživo. To je akoby ste si zaplatili lístok na speváka a mohli ste ostať doma.“

Alena: „Všetko dobré, ale keď sa chce niekto zabiť tak chytajte zbraň a nie ramená.“

TEATRO IN VITRO

Moško: „Ako obvykle si slovo zoberiem a nikomu ho nedám. Spôsobili ste plodnú diskusiu, ak by boli zbrane, tak je menšia porota.“

Moško vidí tri roviny:

1. Pohľad do mysle pomerne normálneho muža, ktorý má chronický nedostatok dámskeho záujmu. Alebo inak, má smäd na šumienku.
2. Je to taký podivín, čomu nasvedčuje aj dikcia
3. Je to diagnóza

Ktorá je správna?

Michal: „Ja byť vami by som ani neodpovedal.“

Alena: „Na odpovedi aj tak nezáleží, ale môj názor je takýto...“

Moško: „Ak by to bol zdravotný postih, tak sa zo seba cítim zle, že sa smejem. Takže som sa rozhodol že to tak nie je.“

Michal: „To je Tvoj morálny problém, nie divák. Veľmi sa mi páči že si vláčite vašu stoličku. Za cenu že ju musíte preniesť vlakom. Taktiež je rozdiel medzi chronickým nedostatkom a absolútnou absenciou šumienky. No vieš pred prvou skúsenosťou ako to dopadne?“

Mužská časť poroty: „Mysleli ste si o nás že sme autisti, keď sme nadržaní?“

DS DRIM

Lucia (otvára hodnotenie): „Vy ste nám teda dobre naložili.“

Lucia: „Čo sa piesni týka, hudba sa mi páči, ale príliš chytám tie slová.“

Moško: „Ja mám problém Čechomorizácie.“

Lucia: „Uvažujem, či by nebolo iné poradie nadávok lepšie. Najpr ste dali pecku a potom je to také lightovejšie. Na záver mi ostáva beznádej. Mám pocit neriešiteľnosti.“

Alenka: „Zostala som prekvapená sama zo seba že ma to dojalo. Vypolali ste vo mne apel, či som vôbec dobrá mama.“

Moško: „Keď som to videl predtým tak som stál, teraz som sedel. Takže som sa na to pozeral z úplne iného pohľadu. Som hrdý na seba že som pochopil čo znamenalo ‚je mi zima‘.“

Maša: „Mám z nich disciplinovaný pocit.“

Michal: „Pred vašim predstavením išli rádiovity, potom zvučka a potom ten moderátor. To bola škoda. Niekto by s tým mal niečo robiť. Smetisko bolo dobré, ale mohlo byť konkrétnejšie.“

MODRÉ DIVADLO

Moško: „Začnime friško, obed je síce dlho ale začína o chvíľu.“

Michal: „Kafkova premena je kniha ktorú som nečítal. Takže som tu za analfabela.“

Moško: „Keď posadíte všetkých divákov na javisko, vzniká vám problém, že nevidím predstavenie, ale chrbát človeka predomnou. Inscenáciu som videl už na krajskej prehliadke, ale tam som ju nevidel. Aj tu som ju nevidel a musel som sa na záver predstavenia postaviť aby som ju videl.“

**VER
(A MÁLIČKO ŽÍF)**

Divadelný domov Daxnerovcov

Divadelný súbor Daxner v programe nenájdete. Nájdete ho v zákulisí za dverami, na ktorých je napísané, že do nich nemáte vstupovať. Tak som do nich vstúpil a už ma tam vítali ako svojho. Daxnerovci sú tu totiž doma a starajú sa o to, aby sme sa tu tak cítili aj my.

Tento rok oslávia 160. výročie založenia súboru a na oslavu budú inscenovať Palárika, pretože práve jeho Drotár je prvá hra, ktorá sa kedy v Tisovci uviedla.

Ľudia sú to dobrí a srdeční. Možnože pre-

to ich pred šiestimi rokmi riaditeľka GMOS-u Darina Kišáková požiadala o pomoc na FEDIme. No a to sú plné ruky práce. Starajú sa tu o to, aby sme mali kde hrať, čím svietiť, čím zvučiť a v neposlednom rade ešte aj o to, aby bola sranda.

To, aby sme mali kde bývať, čo jesť a všetku papierovú makačku má zase na starosti hlavný organizátor GMOS.

Daxnerovci mi prezradili aj to, ako to celé zvládajú: „My tu takto naložíme chladničku, no a v piatok ju začneme vyprázdňovať. Teda

vlastne už vo štvrtok. A keď začína byť chladnička prázdna, to je signál, že treba končiť. Ale zásoby tu máme také, že môžeme festival pokojne potiahnuť aj do budúceho víkendu. Nože nám s nimi trochu pomôž.“

No a čo som im mal povedať? Veď ja keď môžem, pomôžem.

Ďakujeme všetkým!

GABO POŽIFČÁK

Festival finančne podporili:

**NÁRODNÉ
OSVETOVÉ
CENTRUM**

**fond
na podporu
umenia**

FESTIVALOVÝ DENNÍK Č. 3

Redakcia: **Samo Trnka** – šéfredaktor a grafik; **Gabriel Žifčák** – redaktor; **Viktor Vereš** – redaktor.
Foto: (ak nie je uvedené inak) **Milan Slabej**. Náklad: 100 ks. Vydáva Národné osvetové centrum, Bratislava a Gemersko-malohontské osvetové stredisko, Rimavská Sobota.